

Nr 311.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till statlig lagerhållning m. m.; given Stockholms slott den 29 april 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 29 april 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Sköld, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

I årets statsverksproposition har under tionde huvudtiteln, punkt 74, beräknats ett förslagsanslag av 1,930,000 kronor till statlig lagerhållning m. m. Jag får nu ånyo anmäla denna anslagsfråga.

I proposition (nr 318) till 1937 års riksdag angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld m. m. hemställde Kungl. Maj:t, efter förslag av chefen för finansdeparte-

mentet, bland annat att riksgäldskontoret finge förskottsvis genom överlämnande av statsskuldbevis med form och förfallotid bestämda i samråd med riksbanken, ställa medel till förfogande för den myndighet, åt vilken kunde komma att uppdragas att enligt fastställda direktiv verkställa inköp för statens räkning från utlandet, att av myndigheten användas för förvärv från riksbanken av för myndighetens verksamhet erforderliga belopp i guld och valutor intill ett värde efter dagskurs av högst 100,000,000 kronor.

I ytterligare en proposition (nr 323) till samma riksdag föreslog Kungl. Maj:t, i anslutning till det sålunda äskade bemyndigandet, på min föredragning, att riksdagen skulle dels medgiva, att upphandling och upplagring av varor finge verkställas för statens räkning i huvudsaklig överensstämmelse med av mig i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer intill ett sammanlagt belopp av 70,000,000 kronor, dels ock till statlig lagerhållning m. m. för budgetåret 1937/1938 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2,000,000 kronor.

Riksdagen biföll båda propositionerna (skr. nr 328 och 398).

Av propositionen nr 323 framgår, att avsikten med den föreslagna statliga upphandlingen var att, såsom en beredskapsåtgärd i händelse av avspärrning, från utlandet inköpa och här upplägga ett reservförråd av varor, vilka erfordrades för näringslivet men ej kunde frambringas i tillräcklig mängd inom landet. Vidare framgår att från förslagsanslaget å 2,000,000 kronor avsetts skola bestridas årliga omkostnader för verksamheten såsom utgifter för administration, lagerhyror och varuomsättning samt anskaffande eller utökning av lagerlokaler.

Den 25 juni 1937 har Kungl. Maj:t för handhavande av de med upphandlingen och upplagringen sammanhängande uppgifterna tillsatt en särskild nämnd av fyra personer, statens reservförrådsnämnd. Instruktion för denna har utfärdats den 14 augusti 1937 (nr 754).

Den omedelbara ledningen av nämndens verksamhet utövas av en verkställande direktör; därjämte finnes anställd biträdande personal. Nämnden är skyldig att bedriva de nämnden anförtrodda uppgifterna enligt av Kungl. Maj:t godkänd plan. Chefen för handelsdepartementet skall vidare erhålla regelbundna rapporter rörande verksamheten. Nämnden äger befogenhet att träffa uppgörelser med allmänna eller enskilda verk och företag eller med enskilda personer om uppköp, lagring och omsättning av varor ävensom om upplåtande och förhyrande av lagringsutrymmen. Nämnden har även rätt att själv låta uppföra lagerlokaler, verkställa varuinköp samt vidtaga anstalter för varors behöriga lagring och omsättning. Åtgärder av större principiell betydelse skola underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Sedan en av nämnden uppgjord plan för verksamhetens bedrivande under budgetåret 1937/1938 blivit av Kungl. Maj:t godkänd, har nämnden i enlighet med särskilda av Kungl. Maj:t lämnade godkännanden verkställt inköp av olika slags varor. Därvid har i regel tillgått så, att nämnden hänvänt sig till de företag, som vanligen importera de olika varuslagen, och med dessa importörer överenskommit om viss upphandling för nämndens räkning. I den mån importören samtidigt varit förbrukare av den avsedda varan har ofta avtal träffats om lagring hos importören för nämndens räk-

ning av den importerade kvantiteten. I andra fall åter hava kontrakt avslutats med lämpliga företag om lagring av olika varor. Dessa lagringskontrakt äro slutna i vissa fall på 10 år med rätt för nämnden att ytterligare förlänga giltighetstiden; i andra fall åter hava avtalen kortare giltighetstid, exempelvis 3 år, med rätt till förlängning tillsvidare, såvida icke uppsägning sker. Kostnaderna för lagringen av de olika varorna växla betydligt beroende på varuslagen. Ibland utgår ersättning efter visst belopp per ton och år, i andra fall åter har nämnden, för att överhuvud få uppgörelse till stånd, måst godkänna avsevärda engångsbelopp för bekostande av uppförande av lämpliga lagerlokaler hos vederbörande lagerhållare.

Av de varor, som gjorts till föremål för inköp, märkas bland andra vissa för jordbruket erforderliga gödselmedel och kraftfoder. Beträffande fettämnen hava avtal träffats om leverans av vissa oljor, och i fråga om flytande bränslen är avsikten att öka landets förråd av bensin och andra brännolja. Vidare hava inköpts eller avses skola inköpas vissa myckenheter stenkol och metaller av olika slag samt kemikalier, erforderliga för olika industriella ändamål. Slutligen må nämnas, att jämväl läkemedel och vissa helfabrikat äro avsedda till inköp av nämnden. Omkring mitten av april 1938 hade avtal träffats om inköp för nämndens räkning av varor till belopp något överstigande 40,000,000 kronor. Förberedelser hade därjämte vidtagits för verkställande av inköp till belopp av återstående cirka 30,000,000 kronor. Över förslagsanslaget till statlig lagerhållning m. m. hade vid samma tidpunkt anvisats medel till ett sammanlagt belopp av 3,370,000 kronor.

Med skrivelse den 17 november 1937 har *statens reservförrådsnämnd* överlämnat ett av rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap utarbetat förslag till plan för inköp och lagring genom nämnden av varor till ett belopp av 70,000,000 kronor jämväl under budgetåret 1938/1939. Nämnden har hemställt att rikskommissionens ifrågavarande förslag måtte läggas till grund för proposition i ämnet till 1938 års riksdag; och har nämnden i detta ämne vidare anfört bland annat följande:

Mot det av rikskommissionen uppgjorda förslaget hade nämnden i stort sett icke något att erinra. Kostnaderna under nästa budgetår för en reservlagring av de varor, som innefattades i rikskommissionens inköpsplan för budgetåren 1937/1938 och 1938/1939 kunde, med stöd av hittills vunnit erfarenhet, beträffande flertalet varor beräknas med någorlunda säkerhet. I fråga om några av varorna, särskilt flytande bränslen, kol och fettämnen, vore emellertid en dylik beräkning i hög grad vansklig. Av nämnden verkställd uppskattning rörande kostnaderna för reservlagringen under nästa budgetår måste därför betraktas såsom synnerligen approximativ.

Av de med reservlagringen förenade utgifterna torde vissa kostnader, nämligen utgifter för varors lossning, transport till lagringsplats, intagning i lagerlokal och liknande, i allmänhet motsvaras av en ökning av varans värde, enär varorna huvudsakligen lagrades å med hänsyn till konsumtionen av desamma lämpliga platser. Nämnden hade därför ansett sig böra särskilja dylika kostnader från utgifter för själva lagringen och för varornas vård och omsättning. Vidare hade tullar och acciser redovisats för sig liksom även nämndens administrationskostnader.

Nämndens uppskattning av kostnaderna för reservlagringen under nästa budgetår framginge av följande sammanställning:

Kostnader för varors lossning, transport inom landet, in- tagning i magasin och liknande	kronor	1,400,000
Kostnader för varors lagring, vård och omsättning samt eventuell försäkring m. m.	»	1,800,000
Skatter (oljekakor och bensin)	»	2,500,000
Tull (bensin)	»	21,000
Administrationskostnader	»	130,000
	Summa kronor	5,851,000.

Vidare har inkommit en inom *rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap* utarbetad promemoria om viss förstärkning av verkstadsindustriens maskinutrustning.

I promemorian framhålles, bland annat, att många verkstadsföretag funnes, vilka icke ägde fullt moderna maskiner och vilka icke kunde bära kostnaderna för egen anskaffning av mera dyrbara sådana. Därest staten från utlandet inköpte ett antal maskiner av det slag, varom här vore fråga och vilka vore användbara ej blott för materielltillverkning vid krig utan jämväl kunde brukas i den normala produktionen, samt dessa maskiner på fördelaktiga villkor ställdes till hågade verkstadsföretags förfogande, förefölle det troligt att en ganska livlig efterfrågan därå skulle framträda. Genom en sådan ökning i maskinbeståndet skulle vinnas en mycket värdefull förstärkning av vår försvarsberedskap men samtidigt också åstadkommas en för fredstillverkningen önskvärd rationalisering av industriens materielutrustning och därmed en förbättring i dess produktionsbetingelser.

Kommerskollegium har i utlåtande den 20 april 1938 över nämnda promemoria tillstyrkt att — sedan viss ytterligare utredning verkställts — åtgärder måtte vidtagas i enlighet med förslagets syfte. Kollegium anför här om i huvudsak följande:

Närmast kunde man tänka sig, antingen att maskinerna inköptes genom statens försorg och utlämnades till verkstäderna eller att staten genom lån sätte företagen i stånd att — givetvis i enlighet med statliga direktiv — själva inköpa maskinerna. I båda fallen kunde inköpskostnaderna tänkas återgåldade till staten genom amortering under vissa år. Lindring i företagens kostnader skulle då kunna åstadkommas genom att ränta antingen ej alls behövde erläggas eller endast efter en låg räntefot. Det vore tydligt, att i den mån kostnaderna på så sätt skulle ställa sig för företagen avsevärt fördelaktigare än förvärv av maskinerna i vanlig ordning genom köp, dispositionsrätten skulle komma att innebära en subvention från statens sida. Fördelningen av maskinerna, respektive maskinlånen kunde under sådana omständigheter vara en rätt grannliga uppgift, vid vars lösande det gällde att undvika att från statens sida oskäligt gynna vissa företag på andras bekostnad. Det syntes icke föreligga utredning om, i vilken omfattning landets ifrågakommande verkstäder kunde lämna sig för utplacering av de inköpta maskinerna. Det vore tänkbart, att verkstadsföretag skulle så allmänt kunna komma i åtnjutande av ifrågavarande form av statsunderstöd, att ett gynnande av vissa företag på andras bekostnad icke kunde anses förekomma. Innan definitiva åtgärder för maskinanskaffning vidtoges, torde därför närmare riktlinjer för maskinernas disposition böra utarbetas. Därvid syntes böra undersökas, huruvida icke statens understöd borde i första

hand komma sådana företag till godo, beträffande vilka icke kunde antagas att de utan dylikt stöd komme att modernisera sin ifrågavarande maskinutrustning. Det torde måhända också i övrigt finnas önskvärt, att vissa garantier skapades för att den under statens medverkan företagna maskinanskaffningen verkligen ledde till den åsyftade ökningen av tillverkningskapaciteten, exempelvis därigenom, att företagen förbunde sig att kvarhålla i reserv sådana äldre maskiner, som genom nyanskaffningen bleve obehövlige för den normala produktionen.

I detta sammanhang må beröras ytterligare ett par spörsmål, som med lagringsfrågan så tillvida äro jämförbara, att lösningen av desamma skulle underlätta Sveriges försörjningsmöjligheter i händelse av avspärrning.

I skrivelse (nr 392) anhöll 1937 års riksdag, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en allsidig utredning rörande möjligheterna att inom vårt land framställa syntetiskt motorbränsle. Med anledning härav anmodade Kungl. Maj:t den 25 juni 1937 ingenjörsvetenskapsakademien att utarbeta redogörelse över kända metoder för framställning av dylikt bränsle samt att därmed jämte yttrande i ämnet snarast möjligt inkomma till Kungl. Maj:t.

Med skrivelse den 5 april 1938 har *ingenjörsvetenskapsakademien* överlämnat en rapport i ämnet, avgiven av en utav akademien för ändamålet utsedd kommitté; och har akademien därvid tillika anfört i huvudsak följande:

Med hänsyn till frågans omfattande natur hade kommittén till en början koncentrerat sig på metoder, som kunde tänkas bli av någon mera avgörande betydelse för vårt lands självförsörjning med flytande bränsle. Under utredningens gång hade det visat sig ogörligt för kommittén att taga definitiv ställning till vissa uppkommande frågor, förrän en del speciella undersökningar och experiment kunnat utföras. Kommittén hade därför till akademien inlämnat en preliminär rapport, som utmynnade i vissa förslag till sådana speciella undersökningar. Då det syntes högst angeläget, att möjligheter bereddes för att utan dröjsmål sätta igång med dessa undersökningar, hade akademien velat omedelbart till Kungl. Maj:t överlämna kommitténs nämnda preliminära rapport samtidigt som akademien ville understryka önskvärdheten av att på föreslaget sätt skapa vidgade förutsättningar för kommitténs fortsatta arbete.

En sammanfattning av den av *ingenjörsvetenskapsakademien* tillsatta kommitténs förslag beträffande igångsättande av vissa ytterligare utredningar jämte kostnadsberäkningar ter sig sålunda:

1. En ny metod — som framkommit utomlands — att utvinna torv syntes giva vissa möjligheter för ekonomiskt tillgodogörande av våra torvmossar. Av stor betydelse för landets försörjning med flytande motorbränslen syntes vara möjligheten att av sålunda utvunnen torv framställa torvbriketter, vilka vid lågtemperaturdestillation gäve dels koks, som utgjorde ett värdefullt fast bränsle, dels tjära, ur vilken bensin kunde framställas genom destillation eller hydrering. För klargörande av förutsättningar för sådan utvinning och förädling av torv samt av de utfallande produkternas användbarhet erfordrades ett anslag av 150,000 kronor.

2. Tillverkningen av alkohol genom förjäsning av träsockret i sulfitulut vore utan tvivel en av våra viktigaste utvägar att ersätta importerat motorbränsle, vilken ännu ej vore på långt när fullt utnyttjad för normala förhål-

landen. Även i ett nödläge, då cellulosatillverkningen måste inskränkas, syntes sprittillverkningen kunna säkerställas och eventuellt utvidgas dels genom vissa anordningar vid driften av sulfittfabrikerna, dels genom en föreslagna metod, enligt vilken träsocker vid behov provisoriskt skulle kunna framställas i befintliga sulfittfabriker utan samband med cellulosatillverkningen för att sedan förjäsas i befintliga sulfitsprittfabriker. Kostnaden för utprovande av dessa försockringsmetoder beräknades till 25,000 kronor.

3. Försök i utlandet syntes giva vid handen att man av etylalkohol lätt kunde framställa vissa andra produkter, exempelvis eteralkohol och etylacetal, vilka uppgåves hava mycket goda egenskaper som motorbränsle. För framställning av och försök med sådana nya motorbränslen erfordrades ett anslag av tillhoppa 25,000 kronor.

Ingenjörsvetenskapsakademiens förevarande skrivelse har ännu icke för-
anlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Ytterligare anhöll 1937 års riksdag i skrivelse (nr 381) hos Kungl. Maj:t om utredning rörande betingelserna för tillverkning av fosforsyrehaltiga gödningsämnen med svensk apatit som råvara. För därav föranledda arbetsföretag och malmförädlingsförsök anvisade riksdagen å riksstaten för budgetåret 1937/1938 under tionde huvudtiteln ett anslag av 300,000 kronor.

Sedan kommerskollegium den 10 och styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet den 31 mars 1938 avgivit utlåtande i ärendet, har Kungl. Maj:t den 8 april 1938 uppdragit åt kommerskollegium att träffa avtal om utförande av försök för tillverkning av fosforsyrehaltiga gödningsämnen ur svensk apatit i huvudsaklig överensstämmelse med en av kollegium i dess utlåtande angiven plan. Tillika har Kungl. Maj:t sistsagda dag av förenämnda anslag till arbetsföretag och malmförädlingsförsök för tillvaratagande av apatit m. m. ställt till kollegii förfogande ett belopp av högst 20,000 kronor att av kollegium disponeras för omförmälda försöksverksamhet i mån av behov. Någon ytterligare anvisning av medel från anslaget har hittills ej skett.

*Departements-
chefen.*

I proposition (nr 308) till innevarande års riksdag angående fortsatt be-
frielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld m. m. har Kungl. Maj:t, på förslag av chefen för finansdepartementet, i likhet med föregående år hemställt om bemyndigande för riksgäldskontoret att förskottsvis, genom överlämnande av statsskuldbervis med form och förfallotid bestämda i samråd med riksbanken, ställa medel till förfogande för myndighet, åt vilken uppdrages att enligt fastställda direktiv och i av riksdagen medgiven utsträckning verkställa inköp för statens räkning från utlandet. De sålunda till förfogande ställda medlen skola användas för förvärv från riksbanken av för myndighetens verksamhet erforderliga belopp i guld och valutor intill ett värde efter dagskurs av högst 100,000,000 kronor. Vid bifall till denna hemställan skulle således, om motsvarande bemyndigande föregående år medräknas, inköp från utlandet möjliggöras intill ett sammanlagt belopp av 200,000,000 kronor. Härav hava hittills allenast

70,000,000 kronor beslutats skola användas till upplagring av varor för statens reservförrådsnämnds räkning.

Enligt den utredning av rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap, vilken låg till grund för lagringsbeslutet vid 1937 års riksdag, skulle den totala lageranskaffning, som ur beredskapssynpunkt borde eftersträvas, draga en kostnad av 220,000,000 kronor. Emellertid ansågs det av flera skäl omöjligt att omedelbart anskaffa och upplägga förråd av denna storleksordning. Erfarenheten under den tid, statens reservförrådsnämnd varit i verksamhet, har också visat, att upphandlingen icke kan forceras. Bland annat lägga svårigheter med anskaffande av erforderliga lagringsutrymmen hinder i vägen härför. Det torde för närvarande, oaktat de förbedelser som vidtagits, få anses ovisst, om samtliga de varor, för vilka nyssnämnda belopp om 70,000,000 kronor är avsett, hinna inköpas före utgången av löpande budgetår. I varje fall torde en del leveranser knappast kunna slutföras förrän senare.

Liksom det ur penningpolitiska synpunkter ansetts lämpligt med förnyat bemyndigande att för inköp från utlandet disponera riksbankens guld- och valutareserver, torde det ur den ekonomiska försvarsberedskapens synpunkt vara ett önskemål att den påbörjade statliga lagringsverksamheten må kunna fortsätta och utvidgas. Med hänsyn till vad nyss erinrats angående den takt, i vilken upphandlingen kan bedrivas, förefaller det osäkert, huruvida ett så stort belopp som 70,000,000 kronor kommer att behövas för ändamålet jämväl under budgetåret 1938/1939. Jag vill emellertid icke motsätta mig att, i enlighet med statens reservförrådsnämnds förslag, erforderligt medgivande till inköp av varor till detta belopp äskas av riksdagen.

I anslutning till vad jag anförde vid anmälan till 1938 års statsverksproposition av utgifterna under tionde huvudtiteln, punkt 74, kunna de med reservlagringen förenade kostnaderna — fränsett direkta inköpskostnader — sägas vara av i huvudsak två slag, nämligen dels sådana, vilka vid en försäljning täckas av köpeskillingen och alltså böra inräknas i lagervärdet, dels ock sådana, vilka icke kunna uttagas vid varornas föryttring. Till sistnämnda slag av kostnader torde få hänföras de av statens reservförrådsnämnd till 130,000 kronor beräknade administrationskostnaderna och till 1,800,000 kronor uppskattade kostnaderna för varornas lagring, vård, omsättning, försäkring m. m. Jag förordar, att för bestridande av dylika kostnader under tionde huvudtiteln upptages för nästkommande budgetår ett förslagsanslag av 1,930,000 kronor. Med hänsyn till att även övriga här berörda omkostnader — av reservförrådsnämnden beräknade till $(1,400,000 + 2,500,000 + 21,000 =)$ 3,921,000 kronor — utgå i svenskt mynt, medan däremot det allmänna förskotts-bemyndigande, inom vars ram det för upphandlingen avsedda beloppet å 70,000,000 kronor faller, begränsats till utländsk valuta, torde också dessa omkostnader böra täckas över riksstaten. Utgifternas värdeskapande natur synes emellertid berättiga till att de bestridas å kapitalbudgeten. Jag föreslår, att ett särskilt reservationsanslag å 4,000,000 kronor för ändamålet anvisas under fonden för förslag till statsverket.

I linje med frågan om uppläggning i reservförråd av från utlandet inköpta varor ligger förslaget om förstärkning av verkstadsindustriens maskinutrustning genom inköp medelst statsmedel av vissa arbetsmaskiner, som på fördelaktiga villkor kunde ställas till intresserade företags förfogande. De former under vilka detta förslag lämpligast bör förverkligas torde, såsom kommerskollegium i sitt yttrande framhållit, få göras till föremål för närmare överväganden. I princip kan jag emellertid, i likhet med kollegium, ansluta mig till förslaget. Man torde få utgå från att statens medverkan sker på så sätt, att vederbörande företag genom reservförrådsnämnden såsom lån erhåller erforderligt belopp i utländsk valuta. Lånen, vilka böra bokföras såsom fordringar i svenskt mynt samt löpa räntefritt eller mot låg ränta, skola återbetalas inom tid, som Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämmer. Lånemedlen torde, där så erfordras, få användas även för uppmontering av maskinerna. För lånerörelsen synes lämpligen böra upptagas ett särskilt anslag under fonden för förslag till statsverket. Medelsbehovet synes förslagsvis kunna uppskattas till 5,000,000 kronor. Närmare direktiv för låneverksamheten torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

Ett syfte, likartat det som upplagringen av varor avser att fylla, kan tillgodoses genom att främja utnyttjandet av förefintliga råvarutillgångar inom landet för framställning av sådana varor, vilka i händelse av avspärrning ej kunna erhållas i tillräcklig mängd utifrån. Erfarenheten visar, att ett behov föreligger att kunna i viss utsträckning bidra till lösning av beredskapsfrågan även på denna väg. I det föregående har i korthet redogjorts för ingenjörsvetenskapsakademiens utredning rörande framställning av syntetiskt motorbränsle. Såsom därav framgår skulle de av akademien tillstyrkta försöksarbetena draga en kostnad av tillhoppa 200,000 kronor. Det synes önskvärt, att dessa arbeten kunna komma till utförande. Vidare har omnämnts, att Kungl. Maj:t av det vid 1937 års riksdag till arbetsföretag och malmförädlingsförsök för tillvaratagande av apatit m. m. anvisade anslaget å 300,000 kronor hittills icke kunnat använda mer än 20,000 kronor. Då anslaget är obetecknat och alltså icke får disponeras efter utgången av innevarande budgetår, kan det vara lämpligt att medel i annan ordning beredas för möjliggörande av eventuell ytterligare försöksverksamhet på det område, som med anslaget avsetts. Även andra spörsmål, till sin innebörd jämförliga med de nu nämnda, kunna uppkomma, av sådan natur att deras lösning utan alltför stort dröjsmål framstår såsom angelägen. Erinras må exempelvis att fråga väckts om användande av den i vissa delar av landet, särskilt på Öland, förekommande glaukoniten — ett i havet bildat kalihaltigt mineral — såsom gödningsmedel. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 april 1938 hava utsetts fyra sakkunniga att verkställa en förberedande undersökning i ämnet. Skulle det visa sig, att möjligheter föreligga att med tillfredsställande resultat använda inhemsk glaukonit i stället för importerat kalisalt, vore detta naturligtvis ur beredskapssynpunkt av synnerligt värde.

För nämnda och liknande ändamål torde för nästa budgetår böra beräknas ett belopp av tillhoppa 500,000 kronor. Beloppet synes böra anvisas så-

som reservationsanslag under tionde huvudtiteln. Frågan om beredande av täckning för beloppet torde få senare anmälas av chefen för finansdepartementet.

Under åberopande av vad sålunda anförts och under framhållande att proposition i ämnet lär enligt § 54 riksdagsordningen kunna avlåtas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att upphandling och upplagring av varor in- till ett sammanlagt belopp av 70,000,000 kronor må verk- ställas för statens räkning i huvudsaklig överensstämmelse med av mig angivna riktlinjer;

dels till *Statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1938/ 1939 under tionde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av 1,930,000 kronor;

dels till *Undersökningar avseende utnyttjandet av vis- sa inhemska råvarutillgångar m. m.* för budgetåret 1938/1939 under tionde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av 500,000 kronor;

dels till *Vissa omkostnader för statlig lagerhållning* för budgetåret 1938/1939 å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket anvisa ett *reservationsanslag* av 4,000,000 kronor;

dels ock till *Förlagslån för viss maskinanskaffning till in- dustrien* för budgetåret 1938/1939 å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket anvisa ett *reservationsanslag* av 5,000,000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riks- riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Sehlberg.